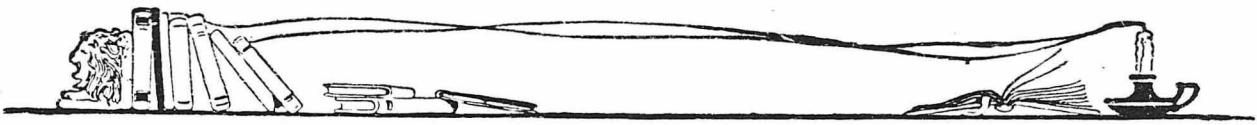

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Οταν τὰ ποιῶτα τηλεγραφήματα ἔφασαν τὴν κατοπινητείην εἰδῆσιν στᾶς Ἀθήνας, τὸ τραϊμα ποιοὶ εἰχον δεκτή ή δύνική μα- φίστη μά, οἱ ἑννεκα πότισσοι ήταν οἱ λέξης Κρεούλες καταστέματα, μοιραίωσα συνώνυμη με τὴν λέξην «ἀρέψη», στις θήκης ἀπό τὰ δύοντος τονισμού. Για πολὺν καιρὸν οὐδὲν τὸ θερινό ή τὸ «Ἐφεμερίς» τοῦ Κομοράλη εί- στενει, ότι ποτοκρότον ἀνάκτοι συνεγάγει, της ηνίων εἰ αλλοὶ ἔξτη γοῦσσαν τώρα κι ἐργάζονται δημοσιογράφοι κατά της ἐπιτιχίας – μελέτη σαν για τὴν θλιβερήν ή ούσε τὴν πιο ή λεπτοπεριεργείαν τῆς ἐπαναστάσεως κάθε ταχιδρυσμού. Αλλά τὴν εμεγαλωθερην ὅποιος καταπλήξει τὴν εἰλικρίας δοκιμάζει ἐμεις οι φίλοι του κοινωνίας δεσμοφίλων, κατινεί την πάντα σαμαράνδην πάντας δό φω οργανωμένων, μαζί του θέν μπορεῖς νὰ φαντασθεῖς πάντας δό φω οργανωμένων, φανάρι, ή άνω γαραντίας μαζί διαισθίνεις μαζί μ' ἔναν διάσημο διεθνή διαρρήγητην.

竹書記

Ο Ραυτόπουλος φύλακισμένος κατέφερε, γρήγορα, νά γίνεται συνικαπώθηκάντω πρόσωπο στο διευθυντή και από προσωπικό των φυλακών. Και έπειτα νά τό περιμένη κανείς. «Εκτό από τό πάθος της επιτηδείας, καλεπιπομάν ας — γιατί χωρὶς άλλο, η κατάστασή του ήταν πανθολογική — έτσι, νέος εγγενερστατος, μορφωμένος και με καρδιά σαν τό Ραυτόπουλο, δεν μπορούσε παρά να ήταν ήδη εξαιρετικός. Καί δι νότια μόνο γιατί τό προσωπικό της φυλακής. Υποχρεωμένος νότια φυλακών, έιχε έπιδροθή στην υπόδιμη ποτούπια. Και τούλι γρήγορα έιχε καταφέρει ένας καλλιτέχνης αύτούς νά κάνη τά κομψά ιερά παπούεις την φυλακή. Και ο Παριζιάνες, που του έμπιστούν αν τά ποδαράκια τους, άλγαν ξεχωριστή μαζί του. Δέν είναι μικρό πρᾶγμα, έτσι τέλους, για μιά ώραία νά φορή παπούει τη φτωχομέρεια από έναν θελκτικό ποιητή. Σιγά σιγά τά παπούεια Ραυτούπουλος έγιναν μέγα σι και γιά ώρια σενούς γυναικίους κύνιδους του Παριζιάν. Τριγυρισμένος άπό τόσες συμπλάθειες και πει τη καλή διπρωγή του, που έιχε προκαλέσει ενύοντας έκθεσεις για αύτόν του Διευθυντού την φυλακήν, δι Ριαυτόπουλος έπειτα νά τού χρωισθῇ, έιτερα έποι λίγα γονίνια, ήδη ίπτολιτο τής ποινής την και νά βρή άπο τή φυλακή Στήν 'Φλάδα β'βιμια δι νού έπειτα ή τιλοτιμήν του νά γυριση. «Εφυγε για την 'Αμερική' έκει, θλιβερός ανύστερος, βρήτε, νεώτατος άκομα, τό θυμ το.

"Υστ' ερ' ἀπὸ τὴν περιπέτειά του μετακοί
ἀπὸ τοὺς φίλους, ποὺ εἶχαμε φωτογραφήθη
μαζὶ του, ἐτητίπιν μὲ ἀγανάκτη η τὴν κοι-
νὴ φωτογραφία. Δὲν ήθελαν νὰ εἴνε φω-
τογραφημένοι μ' ἔναν διαρρήτη. 'Εγώ τὴν
κράτησα καὶ, ὅμολογῶ, ὅλες χροῖς κάπισα
συμπλήσιο γά τὸ μοιαστὸν θύμα τῶν τυ-
φλῶν δυνάμεων ποὺ κυβερνοῦν τη ζωὴ μας. Καὶ, κυτιάζοντες τη
τάρασσα, ὡς τερ' ἀπὸ τόσα χρόνια, θυμοῦμαι τὰ λόγια τοὺς φτωχούς
Πειραιῶς:

— Ποιός τάχα θὰ γίνη ἐνδιέξονος ἀπ' ὅλους μας;

·Υπαρχει καμιαία ἀμφιβολία, διει γενιν αυτός ; Τα λόγια του
έκεινα, ποιὸς έσφει ἀν δέν ηταν μιά μελαγχολική προαισθησι.

IX

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

Θυμοῦμαι στὰ 1910, τὴν ἐπιγραμματική στιχομυθία τοῦ Κωνσταντίνου Χρηστομάνου με δύναμιν ξεναν ξένον ἀνταποκρίτη.

— Τι θα γίνεται στα 1911;

— Θὰ πευθά· ω.

Αύτό ως ήσανε το έργο του γι' το 1911. Το υποχρεωτικό και
—άλλοι μόνον— μάς ίωδων. Έργο τέλχης. Γιατί δή; Η λογοτεχνία
κινή κανείς ώντας ειπώ του καλλιτέχνημα, είπε ότι «Οικαρ Ούριλλδ
η να τα δέρνην». Ο Χρηστομάνος πάσχει πάντα να πλέονται από
την ζωή του ένα αριστούγγυμα. «Ακολούθουν ίσως άσυναίσθητα
το δόγμα: τού ποιητή του «Ντόριαν Γρεφέν». «Τεχνήτοι νά εμπαττή-
είνε το πρώτο μας χρέος» τό δευτέρο δεν τό ξουμε». Κι αύτη
η ειρηνή της τή ζήτη του σάν καλλιτέχνημα, ούν αντοτέλειο με
δηλητήριο τον πάντα μας, γιατί νά μή, ούνερουθή και τό θάνατο
σάν τό άνω αρρώ τελεύωμα του έσαντον του, ούν τό δριστικό και με

γάλο του έργο | Περνόμε στη φαντασιοπλήξια τών δημιουργών, είναι δύως καὶ πιο αὐτό ποι φαίνεται σαν ποι ν γί λεξιθέω και ποι το νοιλθει βαθιτά κάθε δημι υργός. Γιατί αυτός, που δημιουργεί τό έργο γίνεται έλγνης, δημιουργεί μεταν και τών διανοώ του, τη ζωή μαζι το πάντα την ξενών. Ταχείς μαζί και Μοίρα τού διαπέντε του

"Ἄς ξαναγρίσουμε σύμποτε στην ζωή. Ταῦθις τις μαζὶ καὶ μόνο του εἰλιστού του. "Ἄς ξαναγρίσουμε σύμποτε στην ζωή. Χ· Ξανθομάνος, περιστότερο ἀπὸ ἄστες ἀλλον· νησιώντας τὴν ἀνάγκην νά συμπι· πρωτη ἀπάνω του τὸ ἔργο τοῦ Δημιουργοῦ. Μὲ σκληρή ἀπροσεξία την ἐπίλισας ἡ Φύση. Ε· ἦρα τὸν πηλὸ του στὰ χέρια της. Βασικότα τὸν ἑνίκατον καὶ αἰτιογρα τὸν πέταιξε μέσα στην ζωή του λακωμένο καὶ ἀτέλειωτο. "Ομως σὰν στηγμη δημιουργήσας μανίας, τὸ πνεῦμα ποὺ τοῦ σύντηξε μέσον του, ἥταν εἶναι πεντίμα θεμοὶ καὶ πλατοῖς. "Ἐνας ποιητὴς γεννήθηκε. Ο δρόμος του ἥταν πρὸς τα πνωβόλια τῆς ζωῆς. Καλούενθητες τὸ δρόμο του. Μά μέσα στὶς ἀρμόις, ποὺ τοὺς ξεσρόνεν ὁ προσριμός τους, ἔννοιωσας γεήγραφο, διτὸν ὁ ίδιος ἥταν ἡ δυτικούς νία καὶ τὸ λαθο. Καὶ πλασμένος νά δημιουργῆν, ἡ ζαναδημιουργή τὸν ἅματο του. Καὶ τοὺς ἑναδημιουργούς. Όσοι εἶνες Ικανοὶ νά βλέπουν τὰ θαύματα, τὸ εἰδαν. "Ο Χρηστομάνος είχε γίνεις ωδοῖς. Καὶ οἱ γλύπτες, ποὺ θὰ τὸν ἀνάστατον ἀπ· ποὺ σ· σ· σ· μάρτυρο ψητοὶ καὶ ἀρμονικοὶ καὶ αιλίγραμοι, θὰ τὸν Ἀντίνοο, θὰ βρισκότανε περιστερο κοντά στην ἀλήθεια, γιατὶ θα βρουστάνε κοντά στὴν αἰσθητική ἀλήθεια, ποὺ εἶναι η ἀλήθεια τῶν ἀληθεών.

Τάπαρχον ζωές τόσο μεστές και τόσο πλούσιες σε σχέδια και οι χρώμα, που είναι μόνες τους είναι έργο τέχνης. Κοινού πλάσχοντας πολλή έργων, με τόση θεωρή πνοή μεσάντος, που ισιάζουν μόνα τους σάμα μια ζωή ξεχωριστή ήταν η ζωή πούντα γεννητών. Ήταν δένδρων άριστων, αιτήν τη στιγμής, άντικρούντας την ζωή και το έργο τους Χρηστομανου, με τα ιαβάπια περισσότερα ή πρώτη «Ισας τη νοιώθω περισσότερο, ή ας την οισθανμει πειθαθεριώτι, ίσως με πρωκινή, ή πλατύτερα αυτή τη στιγμή ίσως ή «Σχολή» της — γιατί καθε ζωή άνηκε σε μια σχολή βίσοντα πιο κοντά στην ίδιουσχράσια μορφή, ίσως δένδρων τις άλλο, μά ή ζωή αυτή, σαν πλογυσα σύνθεση του άνθρωπων και του μωρούσιον, με στεματάσεις ή στα παθητικό άντεξόνυμα και μιά ίδεολογική έννατενίση.

Πείνι χνθῆ δύκρα μέσα στὴν Ἀθηναϊκὴ προγυαναὶ διάτη, πιν μᾶς ὄγγινη και μας διαγνωσή, και ποιν τὴν νοιώσουμε τόσο έντυνη και τόσο δριπη ἵπη κοντά μας, μᾶς ἔχετας ἀτό μεγουά σὸν ἔνας θρύλος. Οἱ ἀρμονίες τῶν «Οφικιῶν Ιραγουδῶν», φτάνοντι σ' αὐτιά μας σὰν ἀδρόστη και ἀμφιβολο μονοτοκή. Μαντεύομε μιν ἀποκληυψη και περιμένουμε. Ἐπειτα ὅχεται ἡ φίμων ἔνδος νέων οι φοῦ, ποὺ ἀνεβάνει, μετεπερό β μα, τὰ οχαλοπάτια τοῦ νιασοῦ τῆς ἐπιστήμης, στολισμένος μὲ τὰ ἐλληνικὰ χρώματα κατώ ἀπὸ τοὺς αὐτόρογονοι γιαθικούς θόλους ἐνὸς ἔνων πανεπιτημιαυ. Ἐπειτα λεπτόπαι τὸ σκανδαλό, τὸ εὔκολο ἐπιστρέψιο σκάνδαλο τῆς ἀελεύθερης ζωῆς. Γίνεται λόγος: γιὰ ἀντοιον ἑξαμότη, που ἀρνήθηκε το ἀπάτιο ἀτάνω στον τάφο τοῦ Βησσαρίωνας, γιὰ νὰ χορεύῃ τὴν δψ τῆς σοφίας του μέσα στὶς ἀρόρους εἰς βέβλο οθὶς τοῦ Βειανον. Ο πατέρας της ἔξαιρωτη, ἔνας σοφος βυθοτέμένος μέσα στὶς ὑψη λες φρονιτεδες; Ιη, ἐπιστήμης του, πλιγωνεται διδακτο πάντο τὴν κατακραυγὴ και τὴν παρεξηγηση, στα βυθύτερες της ορογύνης του.

Τό οκτώβδηλον σύνοισι σιγά - σιγά, δήφηνοντας πίσω τον μιά καιροῦ· η φαντασία Ἐλληνος καὶ δ. ναλίου, πού προχωρεῖ σά σε παραμύθι πρός τὸν παπ· ι.σ. όνομα! Και ἐντὸν δὲν ἔρεις καλά - καλά, αν τὸ μυθικὸν αὐτὸν πρω τοσού, δ. σοφος;, δ. ποιητης; και δέξιωμάτος είνεις ακλύβις σε τού Βασιλικού; ή λιποταχτής του, δέξιωμα τὸν βλ.. πομαν νά περ πατή στο πλάι μα, τραγική. Αύτοκρατόρισσας μέσου οτους προπεδέουν. Τής Κέρχενδας και τα γιούν τού Σέμπουνης, πυητικό, ἀκόλουθος της: Ω.ισφιάδης και τ.υ. Πόνουν, πού ἀδελφωθηκαν στο πικρωτερο ἄνθος εη; γενεσας των Ατρεδῶν - Βι.ελοράγων.

Rangs moyen